

Matkaraportti: Euroopan aktuaariyhdistyksen kevätkokous (AAE) – Joint meeting, Social Security Subcommittee ja Pensions Committee

Joint meeting (Insurance, Pensions and Risk Management Committees) Aika: 23.4.2026 klo 8.30–9.30 CEST (virtuaalokokous)

Stephanos Hadjistryllis esitteli katsauksen viimeaikaisiin AAE:n toimittamiin lausuntoihin EU-toimielimille. Keskustelussa korostui havainto siitä, että lausuntojen kohteena on yhä enemmän toimialarajat ylittävää, ”horisontaalista” regulaatiota: esimerkiksi tietosuojaan liittyvä tai tekoälysäätely. Tämä muuttaa myös AAE:n vaikuttamistyötä, koska aktuaarien rooli ei ole kaikissa sääntelykonteksteissa samalla tavalla tunnettu kuin perinteisessä vakuutus- ja eläkesäätelyssä. Aktuaarien vahvuuksia ovat mm. riskiperusteinen ajattelu, mallien validointi, oletusten hallinta ja tulosten tulkinta, mutta nämä on osattava sanoittaa muille sidosryhmille ymmärrettävästi.

Esko Kivisaari alusti keskustelua syrjinnän vastaisesta sääntelystä ja AAE:n vaikuttamistyöstä. Syrjintä voi olla suoraa tai epäsuoraa: vaikka mallissa ei käytettäisi eksplisiittisesti esimerkiksi etnisyyttä, voi syrjivä vaikutus syntyä muiden muuttajien (kuten asuinalueen) kautta, jos ne korreloivat suojeltujen ominaisuuksien kanssa. Lisäksi nousi esiin terminologinen tarkkuus: ”discrimination” ja ”differentiation” (eli syrjintä vs. perusteltu erottelu) sekoittuvat helposti. Aiheeseen liittyvää työtä koordinoidaan myös kansainvälisen aktuaarijärjestön (IAA) kanssa. AAE:n jatkotyöhön toivottiin vapaaehtoisia.

Luca Tres (Guy Carpenter) esitteli näkökulmia henkivakuutuksen pääoman optimointiin. Esityksessä korostui, että pääomavaatimukseen vaikuttavista riskikomponenteista markkinariski näyttäytyy monissa portfolioissa hallitsevana. Keskustelussa painotettiin, ettei pelkkä vakavaraisuusasteen nostaminen esimerkiksi jälleenvakuutus- tai rahoitusjärjestelyillä ole riittävä tavoite, vaan olennaista on rakentaa aidosti resilientti (kriisejä kestävä) kokonaisportfolio. Yleisökommentissa harmiteltiin, että joudutaan kuuntelemaan yhden toimijan mainosta itsestään.

Social Security Subcommittee (SSSC) Aika: 23.4.2026 klo 9.30–12.30 CEST (virtuaalokokous).

Daniela Martini kuvasi Italian työntekijöiden tapaturmakorvausjärjestelmää. Alakohtaiset järjestelmät toimivat jakojärjestelmän, rahastoidun ja osittain rahastoidun rahoituksen periaatteilla. Myös kotirouvilla on oma tapaturmavakuutuksensa, mutta se ei kata ammattitauteja. Raffaello Marcelloni esitteli yhdenlaisia riittävyyden (adequacy) ja kestävyys (sustainability) mittareita. Costas Stavrakis esitteli ILO:n mikrosimulaatiomallia ja esimerkkiä Kyproksen eläkeuudistuksen vaikutuksesta eri tuloluokissa. Malli on kehitetty sellaiseksi, että sen voisi ottaa käyttöön mahdollisimman helposti eri maissa. Keskusteltiin, missä määrin mikrosimulointi soveltuu maihin, joissa rekisteridata on rajallista. Costaksen mukaan aktuaarien pyrkimyksenä on edistää laadukkaampien mallinnusmenetelmien leviämistä.

Ajankohtaisissa asioissa kerrottiin Social Security Forum -webinaareista marraskuussa ja maaliskuussa ja todettiin järjestelyjen edenneen odotettua paremmin: puhujat mm. Nicolas Barr olivat lähteneet mielellään mukaan. Maaliskuun webinaariin *Wake-Up Call: How (and Why) People’s Awareness on Pension Issues Should Be Raised* ilmoittautuneita oli noin 300 ja osallistujia noin 200. Ryhmän jäsenien aktiivisuutena mainittiin myös, että Nicole Brumm oli esiintynyt ETK:n tutkimusseminaarissa 6.2.2026.

Lisäksi käytiin läpi työryhmien tilannetta. Methodology and Projections -ryhmä (pj. Kesälä) käsitteli kyselyä komission AWG- ja ADAGE-ryhmille koskien ikääntymisen kustannuksia ja eläkkeiden riittävyyttä käsitteleviä raportteja. Tulokset on tarkoitus esitellä myös molemmille ryhmille. Kesälä ja Parniczky vierailivat touko- ja kesäkuussa komission ryhmissä. Adequacy of Pensions -ryhmän pj. Parniczky esitti vertaillua sosioekonomisten ryhmien käsittelystä ikääntymis- ja riittävyysraporteissa ja erityisesti näiden

maakohtaisissa kuvauksissa sekä esitteli eri tietokantojen (ESeG, ISCO-08, ISCED) jaotteluja sosioekonomiselle asemalle. Esitelmässä käytiin myös läpi erilaisten ennustemenetelmien (tilamalli, mikrosimulatio ym) sopivuutta sosioekonomisten ryhmien tarkasteluun ja mallien valikoimaa eri maissa. Havaintona, että yksinkertaisemmatkin mallit voivat antaa tietoa tavoitelluista kysymyksenasetteluista, kuten eläkemenuksen ennusteista (AWG) tai tiettyjen haavoittuvien ryhmien tilanteesta (ADAGE). Demographics -ryhmän pj. Bogataj esitteli perinteisen katsauksen Euroopan väestökehitykseen. Syntyneiden lapsien määrät ovat syöksykierteessä, vaikka maakohtaista hajontaa toki on. Elinajanodotteissa on jopa 10 vuoden eroja eri seuduilla, kun Madridin seudun vastasyntyneen elinajanodote 2024 oli 85,7 vuotta kun taas joillain Bulgarian, Ranskan ja Unkarin seuduilla vastaava luku oli 75 vuoden tienoilla.

Pensions Committee. Aika: 23.4.2026 klo 14.00–17.00 CEST (virtuaalokokous).

Stephanos Hadjistryllis esitteli tarkemmin EIOPAlle ja komissiolle annettuja lausuntoja eri säädöshankkeisiin liittyen. AAE on tyytyväinen nykyisestä roolistaan, jossa siltä kysytään aktiivisista neuvoja ja lausuntoja. Esimerkkeinä nostettiin myös viimeisimpiä selvityksiä muun muassa DC-järjestelmien annuiteettien laskemisen tavoista eri maissa sekä EIOPA:n uudesta stressitestistä. Mainittiin myös, että Kesälä ja Parniczky kutsuttiin vierailemaan komission ryhmiin.

Keskustelussa nousi esiin käytännön esimerkki eri intressiryhmien eroista: aktuaarit olivat ehdottaneet, että myös maksuperusteisissa (DC) järjestelmissä voitaisiin hyödyntää aktuaarin roolia esimerkiksi etuuden tulevan tason ennustamisessa. Vakuutusyhtiöissä tämä oli tyrmätty säätelytaakkaa lisäävänä. Keskustelussa huomautettiin, että varainhallinnan ammattilaisilla ei ole vastaavaa eettistä koodistoa kuin aktuaareilla on ja että aktuaarien eettinen koodisto hyödyttäisi edunsaajia erityisesti sijoitustuotteita ja niiden riskejä koskevassa viestinnässä.

Jeroen van den Bosch raportoi ETS/PTS-työstä, jossa keskiössä on kansallisten eläkeotteiden yhteentoinnivuus. Joulukuussa 2025 julkaistiin keskustelupaperi "Towards a European Pension Tracking Service – Key Considerations and Findings" ja tammikuussa aktuaarit vierailivat podcastissa. Työhön toivottiin vapaaehtoisia, myös työeläkeotteista tietävät ei-aktuaarit kelpaavat.

Martin Melchior esitteli Pensions Risk Management Joint WG -työryhmän etenemistä eläkejärjestelyjen kvantitatiivisen riskienhallinnan (QRM) projektissa.

Jäsenyhdistysten edustajat jakoivat lyhyitä tilannekatsauksia eri maista. Alankomaissa laaja siirtymä DB-järjestelmistä kohti DC-rakenteita etenee: osa varoista on jo siirtynyt, ja vielä noin 1000 miljardia varoja siirtyy. Mait Kosmeijer lupasi esitellä tilannetta tarkemmin syksyn kokouksessa. Philippe Demol kertoi, että Belgiassa lakisääteisen eläkkeen uudistus on etenemässä parlamenttikäsittelyyn ja tästä myös lisää syyskokouksessa. Gregorio Gil de Rozas kertoi, että Espanjan aktuaariyhdistys julkaisi keskustelupaperin uudesta sosiaaliturvarakenteesta ("ruotsin malli"). Espanjassa lisäeläkkeiden automaattisen vakuuttamisen kaavailut ovat törmänneet perustuslaillisiin kysymyksiin. UK:ssa keskustelussa ovat olleet pienien DC-rahastojen vahvistaminen, eläkeviestintä (mm. dashboards) ja "value for money". Charles Cowling sanoi varmuuden vuoksi jäähyväiset, mikäli UK eroaa AAE:sta. Hän olisi siitä todella pahoillaan, sillä on viihtynyt ja kokenut yhteistyön erittäin hyödylliseksi.